

MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ
T.B.M.M. GRUP BAŞKANLIĞI
Tarih: 14.11.2008
Sayı: 2008/2520

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Orman Bakanı Sayın Veysel EROĞLU tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Hasan ÖZDEMİR
Gaziantep Milletvekili

Gaziantep ili sınırları içerisinde bulunan Nizip İlçesi insanlık tarihiyle özdeşleşmiş olan bir kenttir. Bu kent günümüzden 10-12 bin yıl önce tarımsal faaliyetlerin ilk kez görülmeye başladığı Mezopotamya'nın Kuzeyi'nde "Verimli Hilal" denen bölgenin merkezinde bulunmaktadır. Nizip bu özelliği dolayısıyla tarihin her döneminde bölgenin adeta tarımsal ürün ambarı konumunda olmuştur.

Günümüzde ise Nizip ilçesi bu özelliğini kaybetme tehlikesi ile karşı karşıyadır. Bir kere tüm Dünyayı etkileyen küresel ısınma bölgenin tarımı için de olumsuz etkilerde bulunmuştur. Bölge, sınırları içerisindeki akarsularla bu olumsuzluğu bertaraf edebilecek bir potansiyele sahiptir. Nizip çayı ile ifade edilebilecek bu potansiyel, gerektiği gibi kullanılmak bir yana giderek yok olmaktadır.

Başpınar Mevkiinde kurulan 4. Organize Sanayi Bölgesi ile Nizip Sanayi Bölgesi'ndeki toplam 4 bin 800 civarındaki işletmenin atıklarının %40'ı Nizip Çayına herhangi bir arıtma işlemine tabi tutulmadan akıtılmaktadır.

Nizip Çayının ulaştığı kirlilik düzeyi çeşitli kurum ve kuruluşların raporları ile de adeta tasdik edilmiştir. Örneğin, Gaziantep İl Sağlık Müdürlüğü'nün raporlarında da suyun hiçbir şekilde kullanılmaması tavsiye ediliyor. Oysa Nizip Çayı sulama için inşa edilen Hancağız Barajına dökülmektedir. Bu halde sulamada kullanılacak baraj suyunun kirlilik düzeyi de yükselmektedir. 2005 yılının Kasım ayı içerisinde yayımlanan DSİ Raporunda Türkiye genelinde kirlilik düzeyi en yüksek baraj olarak Hancağız Barajı olarak gösterilmesi kaygı vericidir.

Hancağız Barajı bu kirlilik düzeyi ile gelecekte sulanması planlanan Barak Ovasını da tehdit etmektedir. Barajın yapım aşamasında planlandığı şekliyle Barajın dolmasını takiben burada biriken su Barak Ovasının sulanmasında kullanılacaktır. Şimdi Nizip Çayı ile doldurulmaya çalışılan Barajın bu durumu Barak Ovasındaki tarımsal faaliyetler için hayırdan çok şer getirecektir.

Nizip Çayı'nın bu kirlilik düzeyi Çayın akış yönü doğrultundaki 50 bin nüfuslu bölgede ekonomik, toplumsal ve sağlık alanlarında çeşitli sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Ekonomik olarak bir kere bölgenin tarım ürünleri çıktısında niteliksel ve niceliksel olarak önemli bir düşüş yaşanmaktadır. Bölge ekonomisinin temel dayanakları olan mısır, hububat, ayçiçeği, domates, biber, patlıcan üretimi yapılamamakta; ceviz ağaçları kurumaktadır. Bölgede sadece nane, semizotu, maydanoz gibi sudaki kirlilikten etkilenmeyen ürünler yetiştirilebilmektedir. Ancak bu ürünler de insan sağlığını tehdit etmektedir. İkinci olarak sağlık alanında civar köylerde tifo sıtma gibi hastalıkların gözlemlenmesinde artış olurken yine bölge köylerdeki kanser ölümlerinde de gözle görülen bir artış vardır. Toplumsal etkileri açısından bakıldığında da Nizip Çayı civarındaki köylerde yaz aylarında nehirde gelen koku ve yine nehirdeki kirlilikten kaynaklanan sivrisinek sorunu nedeniyle sağlıklı bir ortamda yaşamak imkânsız hale gelmektedir. Diğer taraftan bölge insanının daha önce rahatlamak ve spor yapmak gibi amaçlarla kullandıkları nehir artık bu amaç için elverişli bir ortam sunamamaktadır.

Nizip Çayı'nın yanında Gaziantep ilinin tarımsal potansiyelini tehdit eden bir diğer akarsu da Oğuzeli İlçesi sınırları içerisindeki Sacır Suyu'dur. Bu akarsuya ilçenin ve Gaziantep merkezinin sanayi atıkları atılmaktadır. Oğuzeli ilçesinin kanalizasyon atıkları da bu dereye atılmaktadır. Atıklar biyolojik arıtma yapılmadan atık sular nehre ulaşıyor. Sacır Suyu'nun bu durumu Gaziantep'in Suriye sınırına kadar olan bölgesindeki tarım arazilerinde sulu tarım için olumsuz koşullar ortaya çıkarmaktadır.

Sacır Suyunun geçtiği güzergâhta yaklaşık 85 bin dönüm arazi sulaması yapılmakta olup, yaklaşık bin 635 çiftçimiz faydalanmaktadır. Arazide buğday, arpa, mısır, pamuk, biber vs. ürünler yetiştirilmekte olup Sacır Deresine karışan atık su toprak kirliliğine neden olmakta ve tarım arazilerinin verimliliğini azaltmaktadır. Öte yandan Sacır Deresinin bu halde ilçe merkezinden ve bazı köylerimizden geçmesi nedeniyle bu yerleşim merkezleri sinek yuvaları haline gelmiştir. İnsan sağlığına zarar veren bu durum aynı zamanda köylerimizi yaşanabilir yerler olmaktan çıkarmaktadır.

İnsan sağlığı için bu elverişsiz durumu bertaraf etmek için Anayasamız devlete görev yüklemektedir. Anayasanın 56. Maddesinin ilgili bölümü şu şekildedir: *"Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir."*

Buna göre,

- 1) Nizip Çayı ile Sacır Deresinin temizlenmesi ve akarsular üzerinde arıtma tesislerinin yapılması Bakanlığınız gündeminde ne tür bir yer kaplamaktadır? Bu iki akarsuyun güzergâhında olan bölgeleri insan sağlığına uygun çevresel şartlara kavuşturmak için projeleriniz var mıdır; varsa bu projeler hangi aşamada?
- 2) Amacına uygun şekilde kullanılması için Hancağz Barajının sulama faaliyetlerinde kullanılabilir duruma getirilmesi için projeleriniz var mıdır? Bu projelerinin hazırlanış sürecinde bölge tarımının gereklilikleri göz önünde bulundurulmuş mudur?